

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esî Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Locuinti'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a Morariloru Nr. 13.

Articolii nefrancate nu se voru

decatu numai de la corespun-

derii regulari ai „Federatiunii.“

Articolii tramisi si nepublicati se

voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.

Pre sase lune . . . 6 fl. „ „

Pre anulu intregu . . . 12 fl. „ „

Pentru Romanii'a:

pre an intregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a.

„ 6 lune 20 „ = 8 „ „

„ 3 — 10 „ = 4 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-

brale pentru fiesce care publicati-

une separatu. In Loculu deschisu

20 cr. de linia

Unu esemplariu costâ 10 cr.

De la statului Austriacu si „Osten“ condem-

nati in Pest'a.

„Alalta-eri decurse inaintea tribunalului jurati-
oru din Pest'a unu procesu de pressa ce merita tota
atentiunea. Redactorulu diuariului romanu „Federe-
atiunea“ dlu Alexandru Romanu fu acusat inaintea
tribunalului, ca ar' fi agitat spre conturbarea silnica
a liniscei publice. Dlu Alexandru Romanu nu a fostu
presinte, fiindu ca era in cerculu seu de alegere in
comitatulu Bihariei spre a se candida (si alege) de
deputatu pentru diet'a pestana, si aperiatorulu seu
dlu Josa Eleöd a adusu cu sine doi martori, pre
Augustu Horsia si Ionu Porutiu, cari pre langa ju-
ramentu au dechiaratu, ca artichi, pre cari se basza
acusatatiunea, s'au publicatu in absinti'a dlui Roma-
nu, ma celu d'antâiu d'in martorii numiti recunoscu,
ca d'insulu e autorulu artichiloru respectivi. Aceste
trai au ajutat nemicu; procurorulu de statu dice, ca
desceptiunile aceste se facu numai pentru a amenâ
desceptiunea, si intru adeveru s'a si intemplat precum
propuse procurorulu de statu. Dlu Alexandru Ro-
manu, pentru artichii publicati in absinti'a sa si con-
deputi de alte persone, s'a condemnatu la unu anu
de inchisore, la una multa penale de 500 fl.
si la suportarea speselor procesuali 30 fl. 4 cr. Mai
inainte de tote avemu se punemu intrebarea, ca prin
ce a agitat dlu Alexandru Romanu spre conturba-
rea silnica a liniscei publice? Responsulu, care-lu
da la intrebarea acest'a magiarulu domnu procuror
de statu, Carolu Rath, alu carui magiarismu constâ
numai in trasur'a (accent) de pre a, pre candu elu e
de sange onestu germanu, e raru in feliulu seu si to-
tu una data si naivu. Elu dice: Dlu Alexandru Ro-
manu a agitat prin publicarea cunoscutulu pro-
nunciamentu de la Blasiu, a agitat prin publicarea
dechiaratiuniloru de adesiune relative la pronuncia-
mentulu acestu-a, a agitat prin publicarea unu ar-
ticulu d'in diuariulu nostru, in care s'a aprobatu pro-
nunciamentulu d'in punctulu de vedere alu ideei statu-
li austriacu.

„Ace'a o scie tota lumea, ca maiest. sa impera-
tulu a ordinaru sistarea ori carei investigatiuni cri-
minali contr'a pronunciamentulu de la Blasiu. Dre-
ptu aceea noi nu potemu precepe, cum de procuroru-
lu generalu ungurescu a mai potutu intentâ procesu
de pressa contr'a cutarui diurnalu pentru publicarea
pronunciamentulu acestu-a seu a dechiaratiuniloru
de adesiune relative la acestu-a. Daca nu este ertatu
pasul contr'a adeveratiloru urditori ai pronuncia-
mentulu, atunci cu ce dreptu seu cu ce aparintia de
dreptu se mai pote persecutâ unu diurnalu pentru
publicarea actulu acelu-a? La intrebarea acest'a
voimu se capetâmu respunsu, Domnule Carolu
Rath celu cu minte agera, carui-a, spre cea mai ma-
re regretare a nostra, nu i potemu tipari cuno-
scut'a trasuritia (accent) „avitica“, semnulu nati-
onalu-magiaru alu lui Cainu, pentru ca tipografia
nostra cislaitana nu e provediuta indestulu cu astu-
feliu de ornamente.

„Apoi si altcum, intieptule Domnu C. Rath, Dta
nu pari a fi una distinsa lumina besericésca, si daca nu
voi mu a negâ, ca ai bovisatu bine pre Verböczy-ulu
Dtale, totu-si trebuie se-ti negâmu cu tota resolutiu-
nea veri-ce cunoscentia mai inalta pentru pressa ca in-
stitutiune de statu. Nu te mirâ ca vorbimu estu-modu
cu Dta. Eca aci esplicarea:

„Daca unu diurnalu arunca intre masse unu
articulu agitatoriu cu scopu de a le trage dupa sine,
si a le conduce la manifestatiuni inimice si contur-
batorie de leniscea si ordinea publica, atunci ai dre-
ptu a acusa diurnalulu acestu-a pentru agitatie.
Precepi dle Carolu Rath pentru ce? Voimu se ti-o
silabisâmu, pentru ca se o precepi mai bine. Pentru
ce mai antâiu existe artichulu diurnalulu, si numai
dupa ace'a urmêza agitatieuna intre masse, fiindu ca
acele idei agitatorie se transplanta mai antâiu d'in
diurnalu in poporu.

„Inse in procesulu ce l'ai aruncatu ca una pétra
de mora in grumadii diuariului „Federatiunea“, la
mandatulu stapanului si magistrulu Dtale, ca se
poti ajunge resultatulu ce se cerca de comunu prin
astu-feliu de intreprinderi, in procesulu de pressa de-
cursu alalta-eri in Pest'a faptul este cu totul de
alta natura. Nu „Federatiunea“ a agitat, in ca-

sulu presinte nu ea a aruncatu intre masse ideile,
ci d'in contra ea numai a urmaritu ideile si ma-
nifestatiunile, ce se desvoltau in sinulu poporului,
reportandu despre ele. Pronunciamentulu de la Blasiu
a fostu una manifestatiune facuta d'in partea
masselor, care s'a latitu ca unu focu electricu in
tota tier'a. Pre cine potea agita unu diurnalu prin
publicarea unu actu, care areta evidentu, ca massele
poporului erau deja acitiate? Totu asiè e si cu de-
chiaratiunile de adesiune relative la pronunciamentu.
Agitatiunea, carea, dupa parerea dtale, dnl Carolu
Rath, ar avè se constee in tote aceste, nu s'a trans-
plantatu d'in diurnalu in poporu, ci d'in contra, d'in
poporu in diurnalu, si e lucru de compatimitu in
gradulu supremu, ca dta nu poti cuprinde cu
mintea dtale astfelu de diferintie, cari firesce numai
prelanga una fecunda cunoscentia a pressei, si con-
formu epteloru sale, se potu oservâ. Juratiloru
nu li potemu imputâ; ei nu potu avè chiamarea de
a-si ingreunâ problem'a loru cu speculatiuni poli-
tice ce mergu mai departe; ei au a privi obieptulu
precum este, si asiè nu ne mirâmu neci decatu, ca
sub terorismulu ideiloru exclusivu magiare, ce de
presinte domnesce in Pest'a, juratii au recunoscutu
de agitatori artichii incriminati. Inse de la dta, dle
procuroru de statu, trebuie se pretendemu, ca Dta, in-
ainte de a intentâ procesu de pressa in numele execu-
tivei, se studiezi bine laturea politica a cestiunii, ca-ce
acést'a ti-e detorint'a. Cumcâ Dta n'ai facutu acést'a,
e evidentu, pentru ca altu cum nu ai fi potutu cadè
in eroarea, in care nu scimu se fia caditu neci unu
barbatu de pusetiunea si oficiulu Dtale, de a privi
eptulu de cauza, si a atribui unu diurnalu agita-
tiune pentru manifestatiunile, cari le-a facutu popo-
rulu.

„Numai unu svatu ti potemu da, dle C. Rath.
Esoperéza de la guvernulu Dtale spese de caletoria,
si dupa ace'a vina la Vien'a si frecuentéza regulatu
salele judecatorieloru, pentru ca se inveti in Cislai-
tani'a, cum ai a-ti impleni obligatiunile Dtale oficia-
li in Translaitani'a.

„Câ Dta ai lasatu se se condemne si unu arti-
clu d'in „Osten“, fiindu ca acelu-a d'in punctulu de
vedere alu ideei statulu austriacu a aprobatu pro-
nunciamentulu de la Blasiu, acést'a Ti-o ertâmu.
Inse pentru aceea totu-si nu ne vei descuragiâ. Ide'a
statulu austriacu e programulu nostru, si ea are in
Ungari'a confederati potinti, pentru ca ea promite
toturoru poporeloru libertate, autonomia si perfecta
egale indreptatire natiunale, neci de câtu nu ne in-
doimu, ca nu e departe diu'a, in care programulu no-
stru si-va serbâ reintroarea sa triumfala in Ungari'a.
Precepi-ne Dle Carolu Rath?“ (d. „Osten.“)

Clusiu, 21/3 1869.

In comitatulu Clusiuului s'au inchiatu alegerile,
atâtu la Mociu, câtu si la Geleu. In ambe locu-
rile au invinsu partia deachiana, reesîndu la Mociu
de deputatu Iosifu Hosszu, era la Geleu Carolu
Zeyk. D'intre Romani, spunu ca s'a infatâsiatu nu-
mai de totu putieni, si acei-a sub diverse pressiuni.
Cum sciu, ati primitu eri insciintiare telegrafica de-
spre aceea, ca preotii romani d'in Juculu de susu si
de josu Nicolae Cosma si Ionu Popescu, fure
arestati si escortati prin gendarmi in temnit'a comi-
tatulu. Spre lenisirea publiculu cetitoriu, ve incu-
nosciintiezu, cumcâ numitii preoti eri séra, dupa ce
fure ascultati protocolarminte despre faptele cu cari
s'ar' incriminâ, au fostu pusi pre pecioru liberu.

Despre caus'a arestareloru se vorbescu multe;
— eu inse pana acuma sum ast-feliu informatu,
cumcâ numitii preoti nu au facutu nice o fapta cri-
minale, decatu ca la intrebarea poporeniloru loru, ca
indetorati sunt ei de a merge la alegeri? li ar' fi re-
spunsu, ca la aceea nimene nu i pote silii. — Aceea
inse este fapta, in 18 martiu, vice-judele procesuale
(segéd szolgabiró) d'in cerculu Palatoci, a venit in
Jucuru cu cara si cu totu feliulu de amenentiâri au
silitu pre alegatori, ca se se suia pre cara si se se
lase a fi transportati pre 19. l. c. la Geleu la alegere;
— se spune ca este fapta si aceea, ca pre unulu d'in
d'insii, carele nece decatu nu a voit se se departe
de la cas'a sa pre langa tote amenentiârile, ca-ce aveâ
unu pruncu pre patulu mortii, l'au pusu in fere si
asiè incatenatu s'au silitu se lu duca la alegere. De

cari fapte indignandu-se poporulu, domnulu segéd
szolgabiró remase singuru, cu carale góle, ca-ce ro-
manii d'in cele doua comune nu se invoira a
fi transportati cu sila la urna consti-
tionala.

Urmarea a fostu, ca Domnulu si stapanitoriu
jucaniloru in 19. l. c. sér'a, s'a dusu cu una patrula de
gendarmi, si au arestatu pre ambii preoti si in ca-
pu de nopte i-au transportatu in temni-
tia comitatulu, — era alegatoriloru li-au po-
runcitu aspru, ca indata se pornesca la Geleu, ca-ce
almentrelea voru fi si ei escortati. Omenii inspaimen-
tati, au si pornitu de acasa, dara nu s'au dusu la Ge-
leu, ci au mersu la tribunalulu comitatulu, ca se
céra, a-i pune si pre d'insii langa preotii
s'ei; unde inse, in locu de a fi si ei incuiati, si-primi-
ra liberi pe pastorii sei sufletesci. Audimu, cumcâ
d'in partea comitatulu se facu cercetâri aspre in
caus'a acést'a, si in marti'a venitorie (23. m.) va esî
o comisiune la faci'a loculu. Acést'a o dorimu si noi
cu totii, si credemu, ca autoritatile comitatulu se
voru stradu fara partinire se aduca adeverulu la lu-
mina, si ca nu voru lasâ nepedepsitu arbitriulu unu
ampliatu fudulu si nesocotitu; o credemu acést'a
cu atâtu mai vertosu, ca-ce pre aici, in tote cercurile
de ori ce natiunalitate, domnesce o indignatiune ma-
re pentru acést'a intemplanie. Credemu si aceea, cum-
câ preotii vatemati voru se si reclame satisfactiu-
nea la autoritatile competenti, si acceptâmu de la
d'insii o descriere fidela a acestei intemplanii, ca pu-
bliculu se nu fia adusu in ratacire prin deosebitele
vesti imprastiate. Eri sér'a, audu ca tenerimea stu-
diósa d'in locu, dupa eliberarea numitoru preoti, i a
surprinsu cu o vorbire salutatorie, carea a storsu la-
creme d'in ochii celoru de facia si la carea d'insii re-
spunsera cu tota caldur'a unei anime romane.

In Clusiu inca s'a finitu alegerile, — drépt'a a
invinsu si aicea. Pre Romanii d'in Feleacu, cu
tote silintiele, nici o partita nu i potè
aduce la alegere. Ast'a servesca de onore celo-
ru 90—100 alegatori romani d'in Feleacu, — ei do-
vedira ca sunt Romani verdi, si prin asta fapta re-
spinsera barbatesce, calumniele cu cari fure de alta
data incarcati prin diuariele magiare. Δ

La alegerea d'in Ceic'a.

Rosianu, copilu de munte,
S'alergâmu la Ceic'a iute,
Sè ni-alegemu deputatu
D'in sange d'alu nostru curatu!

„Sandru Romanu se traesca!

Aceste cuvinte, ca unu simbolu alu credin-
tiei, ca unu doru de libertate, impreunatu cu sper-
rantia unu viitoriu mai ferice, sunt aduncu astru-
cate in anim'a romanulu alegatoriu d'in Ceic'a; de
luni sér'a candu d. Sandru Romanu sosi cu vago-
nulu la Orade, fiindu primitu de junimea romana ora-
dana in frunte cu venerabil'a familia Romanu, inso-
sita de bravulu preotu Damsi'a si Marchisiu ca ale-
gatori, de d. Iustinu Popiu, Emanuilu Magu, Véghsö
(nu celu d'in Beiusiu) si Sandru Dragosiu, de atunci,
incepandu de la Orade pre sub polele Bihorului pre
valcele si dealuri, aceste cuvinte insufletitorie resu-
nau ca unu imnu de triumfu.

Marti la amedia-di Dlu Sandru Romanu plecâ
intre alegatorii sei cari acceptau cu anima palpi-
tanda pe bravulu loru aperiatoriu, si d'in minutulu
pornirei d'in Oradea-mare unde romanii venisera la
têrgu de tiéra, se si incepù procesiunea serbatorésca
mersulu unu triumfu, ca-ce pre totu loculu pre unde
treceâ trasur'a barbatulu doritu, resunau vivate fre-
netice si „se traiesca Sandru Romanu!“

Se pareâ ca una potere magica si-desvelesce mi-
nunile sale.

Pre dealurile, printre cari conduceâ calea câtra
Holodu, se pareâ a domni una di de serbatore;
vâlile se pareâ a fi bin'a unei drame eroice; ce-
riulu inca asistâ la acést'a solemnitate, sorele de-
corâ cu radie suridiende acesta marétia festivitatie
natiunale, confirmandu proverbulu Ceicaniloru „can-
du vine Romanu tempulu inca e seninu!“ tota natur'a
acordâ versulu inocentu si sonoru alu sermaniloru
pruncuti de la oi si capre, cari intimpinâu pe caletoriu
cu „Romanu se traiesca!“

Sermani copilasi! cugetăm în mine, voi cari de la lăganu sunteti totu impilati de fatigie ale acestei vietie vitrege, voi cari v'ati nascutu, ca sê plangeti amaru sclavi'a seculara a parintiloru vostri, — cu căta ardore esorati d'in anima: sê traiesca acelu barbatu, care sêu despre care auditi că apera cu abnegatiune vetrele v'ostre strabune, apera tesaurulu celu mai sacru si sublimu in vietia gintiloru — „natiunalitatea“, despre care auditi necontentitu că lupta pentru a frange catenele ruginite pre bratiile strabuniloru si parintiloru vostri.

In tota vietia mea n'am avutu d'ile mai placute, n'am simțitu atât'a mandria natiunala, ca in d'ilele aceste, candu vediui d'in tôte părțile, preste tôte campiele cum alêrga calareti ca fulgerulu sê intenpine candidatulu loru, candu vediui betrani caruntiti in necasuri cu ochii inundati de lacreme de bucuria, maicele cu infanti pe bratie cu v'ocetremurende aclamandu „D'omne, custalu si-lu traesce in multi ani pe Romanu! D'omne ajuta-i sê-ne pota usiurâ sorte!“

De la 5 sate curgea în glôte poporulu, ca sê vedia pe acelu barbatu, care s'a nascutu in mediuloculu loru, care prea bine i cunosce starea desolata, si care pentru poporulu si a espusu chiaru si susistintia, infruntandu nedreptatea!

Alipirea si cordialitatea intima a poporulu romanu, insi-si dusmanii violeni o privescu admirindu-o, si cu tôte că in totu momentulu se potu si s'au potutu convinge că nu e putere care sê clatene pe acestu poporu in iubirea si increderea sa cătra alesulu sêu d'in trecut, totu-si nu si pregetara a tentă sufletulu acestui poporu bravu si neocoruptu, firesce cu mediulocele loru cele dejosite si diavolesci.

3000 fl. conferira ungurii Tisaisti ca sê corumpu poporulu, inse lauda ceriului s'au insielatu forte amaru. Că-ce bravulu poporu li spune verde in obradiu „nu ne trebue otrava voastra, că-ce ni e amaru si sufletulu acum de ospetiele v'ostre; sê sciti că noi neci candu nu ne vomu vinde sangele nostru una cu capulu!“

Aceste cuvinte le rostea cu mandria acelu poporu, despre care strainulu afirma că „e vita incaltata“ si se pote conduce dupa placu.

Ve pote fi rusine voe hiene, caroru-a vi pare reu că in romanu mai bate una anima ne petata, si i pis-muiti ne coruptibilitatea.

Gloria si onore voe braviloru Ceicani! voi sunteti si poteti fi modelu intregi romanimi, voi cari ati demustratu acuma a 4-a ora, că sunteti constanti, ati aretatu că vi cunoseti situatiunea.

Inse rusine ve pote fi voe notari sêu mai bine „trantori“, cari traiti d'in sudorea si pre corpulu acestui poporu bravu, voi cari v'ati crescutu d'in gratie romanesci, si ati mancatu pana seminariulu in Beiusiu, ér' acum ve vindeti.

Onore preutimei care fâra deosebire, afara de vr'o 3 oi „raticite“, ati desvoltatu energi'a cuvenita; — si onore voe cari ati sustienutu cea mai buna ordine la alegere pre langa tôte că partid'a lui Tokody statatoria d'in nesce strantiosi in tôte chipurile au insultatu paciintia de feru a braviloru romanu. Alegatorii d'in Ceic'a si-precepu si si-au implenit detorintia.

B. I.

Discursulu Dlu Dr. Jos. Hodosiu

la alegerea sa de deputatu in 17 martiu a. c.

Domniloru! Sunt trei ani trecuti in tom'a trecuta decandu m'ati onoratu cu votulu D. v'ostre si m'ati alesu deputatu pentru diet'a d'in Pest'a.

Pre cătu eră de onorifica pentru mine acea unanima increderea cu care m'ati alesu, cu atātu simțiam mai tare greutatea chiamarei ce me accepta. E lucru maretiu, domnii mei, a fi legislatoriu; dar' cu nimica nu e legata atât'a responsabilitate ca chiar' cu acêsta chiamare: responsabilitate ce legislatoriulu e detoriu conscientiei sale, e detoriu natiunei si patriei sale, e detoriu inaintea poporulu si a lui dumnediu, e detoriu — inaintea viitoriulu... De multe-ori de la o lege, de la unu singuru articlu sêu §. de lege, de la o vorba sêu espresiune chiar' — depinde fericire sêu nefericire, bine sêu reu, pace sêu turburare (Asiè este)... Ei bine! domniloru, si asiè, fericitu acelu legislatoriu, care pote dice in consciintia sa, in consciintia curata: am lucratu pentru binele si fericirea natiunei si a patriei, am lucratu pentru pacea si bun'a intielegere intre cetatiani, am lucratu pentru inaintarea spirituale si materiale a locuitoriloru, am lucratu pentru usiorarea acestoru-a in contributiuni de bani si de sange, si in urma si ceea ce este mai d'antâiu am lucratu pentru egalitatea perfecta politica a natiuniloru tieriei si pentru conservarea patriei in tóta independintia, in tóta autonomi'a si in tóta integritatea ei (aplause). Sunt mandru domniloru a potè gustâ d'in acêsta fericire in curata consciintia mea. Dar' rezultatulu? veti dice. Dar' rezultatulu... cele rele se potu inca indreptâ; totulu inca nu e perditu.

Dar domniloru, Dv'ostre ati venitu asta-di si m'ati alesu a dou'a ora deputatulu Dv'ostre la diet'a d'in Pest'a; cu unu minutu, doue, mai nainte amu primitu d'in maneale dlui presiedinte alu comisiei alegatorie, de la dlu Ionu Motiu,

mandatulu ce increderea dvostra mi l'a datu. Asta-di ca si la anulu 1865 m'ati alesu in unanimitate, cu aclamatiune; asta-di domniloru, ca si atunci, simțiu greutatea chiamarei cu care me insarcinati; dar' increderea dvostra mi da si curagiu si putere — si me simțiu detoriu a me supune si a me inchina vocei maiestaticce a poporulu alegatoriu: mandatulu dvostra mi este scumpu, si lu voiu purtâ curatu si fâra pata (aplause) precum puru si fâra pata este simțiuulu meu de romanu — simțiuulu dvostra (aplause prelungite).

Candu inse dvostra m'ati alesu acum a dou'a ora, sunteti in dreptu, precum ati fostu in dreptu si pana acum, a veni se mi cereti sêma despre cele ce amu lucratu ca deputatu alu dvostru in diet'a de cei d'in urma trei ani trecuti.

Io dloru, inainte de tôte ve multiamescu ca mi dati si ocaziune si voia de a ve potè vorbi pre scurtu nu despre activitatea mea ci despre cele ce s'a petrecutu in sesiunile trecute ale dietei.

Si daca m'ati intrebâ că: ce v'amu adusu, ce bine v'amu adusu de la dieta dupa o activitate a ei de trei ani — apoi responsulu meu ar' fi forte scurtu. V'asiu raspunde, dicunduve: d'apoi Dv'ostre trebue sê sciti, trebue sê simțiti mai bine. Dv'ostre inse era-si mi-ati dice: d'apoi că noi nu simțimu neci unu bine; totu asiè suntemu cum amu fostu; in starea nostra nu ne simțimu mai usiorati. Ei bine! dloru, ce alta dar' v'asiu potè raspunde io decâtu chiar' aceea ce diceti dvostra? nu v'amu adusu nici unu bine, nu v'amu adusu nici-o usiurare; basi mai reu dloru, v'amu adusu si mai reu, că celu pucinu pana acum nu erămu, natiunea romana nu eră decretata prin lege la ultragiulu de a fi spendiurata de natiunea magiara (aplause sgomotose), celu pucinu pana acum aveamu si noi, aveam si natiunea romana o tiara dulce si frumôsa care nu eră decretata de topita in tiér'a unguresca, si in care traianu si noi ca romani, ca natiune romana (frenetice aplause). Si astfelu, nu sciu dloru, daca nu eră mai bine ca noi nici odata sê nu fimu alesu deputati la diet'a d'in Pest'a, ca asiè sê nu fimu fostu celu pucinu martori la aducerea, la crearea acestoru legi. (Asiè este).

Dar' dloru, dvostra mi poteti pune inca si alte intrebâri. Dv'ostre me poteti intrebâ inca: a) de care partitu m'amu tienutu in dieta; b) ce s'a lucratu, ce s'a petrecutu in acea diet'a; c) ce si cum cugetu a lucrâ pe viitoriu?

Éca dloru intrebâri, cari dvostra sunteti in dreptu a mi le pune, si la cari io me simțiu detoriu a ve raspunde.

De care partitu m'am tienutu in dieta? Cu buna sêma că aci intielegeti partitulu d'in drept'a sêu asiè numitulu partitu alu lui Deacu sêu daca vreti partitulu guvernulu, de o parte; si partitulu d'in stanga sêu partitulu asiè numitulu alu lui Ghiczi-Tisza ori nu sciu inca alu carui stangaci, de alta parte. Io dloru nu m'am tienutu nici de unulu d'in aceste partituri (Bravo). In decembrie anulu 1865, cu inceputulu sesiunei dietei trecute, mergendu si io la Pest'a, me intelnesce unu colegu alu meu deputatu pe strada si mi dice: in care clubu mergi, in clubulu lui Deacu sêu in clubulu lui Tisza, si la care partitu te tieni? Am respunsu asiè precum am d'isus Dv'ostre: nu me ducu nici la unu clubu, nu me tienu nici de unu partitu magiaru; si am adausu: mi-ar' placè daca deputatii romanu ar' formâ unu clubu natiunala, acolo me voiu duce si io; la estu partitu voiu tienè si io. Si s'a facutu.

Éca dloru, asta parte mi o am alesu, si la ast'a am tienutu pana in finitu (Bravo).

Si intr'adeveru dloru că partitulu lui Deacu si partitulu d'in stanga numai la vedere sunt partituri. Ei in fondu sunt una; in scopu se unescu de minune. Ceea ce vrè unulu, o vrè mai curendu; ceea ce vrè celalaltu, o vrè mai incetu, mai incetu. Ce voru fi vrendu amendoi facia cu monarci'a austriaca — deh! acêst'a inca nu ni-a spusu-o nici unulu; sêu daca a spusu-o, apoi a spusu-o in nesce termeni inveltiti in panz'a painjului prin care nu-ti trebe ochi pre ageri ca sê poti petrunde pana la pelea painjului (Aplause). Ce voru vrè, sêu ce vrèu facia cu cele-lalte natiuni d'in tiéra, si facie cu tierile ce se tienu de asiè numit'a coróna a Stilu Stefanu — ei! dloru, apoi acêst'a a spus'o si unulu si altulu, si partitulu d'in drept'a si partitulu d'in stang'a: acolo e legea pentru natiunalitâti, acolo e legea pentru uniunea Ardelulu cu tier'a unguresca. Unulu drept'a, le-a facutu; cela-laltu, stang'a, le-a aperatu in contra' deputatoru romanu si serbi le-a aperatu pana la patima, pana la furia (aplause). Nici unulu d'in aceste partituri nu este nici liberalu nici democraticu, ci amendoe sunt conduse de spiritulu de a magiarizâ. Pentru aceea am d'isus si o d'icu că nu voiu tienè cu nici unu partitu magiaru decâtu cu acelu-a — daca se va formâ candu-va, ce anevole credu — care va scrie pe stindardulu seu: egalitate perfecta politica a tôte natiuniloru tieriei; tôte, una ca si alt'a, sunt factori principali in tiéra; tôte egali, si nici una mai cu multe drepturi decâtu cealalta; tôte coordinate, si nici una asupr'a celei-lalte; afara de aceea, autonomia si independentia pentru tôte tierile ce se tienu de coróna S. lui Stefanu (aplause).

Asiè dar' cum vedeti, io nu m'am tienutu nici de partitulu guvernulu nici de partitulu stangaciloru. Si asiè am ajunsu dloru, sê ve raspunde la a dou'a intrebare: ce dar' am lucratu, ce dar' s'a petrecutu in dieta, ce legi s'a adusu acolo?

Io si ael v'asiu potè raspunde forte pre scurtu. V'asiu raspunde in genere si odata pentru tot-de-auna, că n'am colucratu nici la o lege d'in câte s'a adusu in dieta in cursu de trei ani, ci am lucratu intr'acolo ca acele sê nu se aduca asiè precum ele sunt aduse, pentru că dupa parerea mea si dupa depun'a mea convingere, nici un'a d'in acele legi nu este nici

liberale nici democratica, nici un'a nu pnceede d'in principiu de egalitate perfecta a natiuniloru tieriei, nici un'a nu respecta autonomi'a tierelor, ba nu respecta nici macar' autonomi'a tieriei unguresci.

Asiè este legea sêu articulu XII. de lege de la 1867. Acestu-a a intemeiatu dualismulu. Si sciti ce e acestu dualismu? Acestu dualismu este rumperea natiunii in duoe părți: acestu dualismu este impartirea natiunii intre elementulu germanu si elementulu magiaru. Mai nainte adeca domniau numai nemtii singuri, si nu voia a recunôsce pentru celelalte natiuni d'in imperiu, nici pentru cea romana, nici pentru un'a magiara, nici pentru cea serba, nici pentru un'a nu voiau a recunôsce drepturi publico-politice, ci tôte aceste le tieneau ei singuri in mana si numai pe tru sine, si voiau a face d'in tóta lumea nemti. Sciti, că deregutorie pretutindene domniâ limb'a nemtiésca; sciti, că limb'a nemtiésca strabatuse acum pana in sinulu familielu de alta limba; sciti, că sê impluse tier'a de beamteri nemti si barbati si tinerii invetiati de alta limba abie sêu nici cumu nu poteau ajunge in deregutorie. Germanisarea eră flôre: nemtii erău domni stapani peste tóta imperati'a. De ca totu lucrulu ce nu este naturalu, ce nu este dreptu asiè si acêsta sistema a trebuitu sê se rumpa, a trebuitu incete odata.

Si cum adeca s'a ruptu, cum a incetatu? Nemtii langa tóta cultur'a loru, că scimu că nemtii sunt forte cum ei totu-si in monarci'a austriaca nu erău si nu sunt atātu numerosi in cătu sê pôtâ cuplesi pe celelalte natiuni; ei as dar' dupa o incercare de 12 mai 17 ani vediura că singuri nu potu fi in stare de a domni a supr'a milioneloru celorlalte natiuni d'in imperiu. Ce se socotira dar'? Se socotira a fi partî domni'a cea nedrepta cu cine-va. Cu cine? cu cine-va aflâ la nedreptate; că ei, nemtii, nici acum in slabitiun loru n'au vr'utu sê faca dreptate si sê impartia drepturile tôte natiuniloru d'in monarcia, ei a vrutu numai ca sê se in partia cu cine-va pe hainele altoru-a. Si cine a fostu acelu cine-va? Magiarulu; elu s'a imbiatu la nedreptate — si i facutu dualismulu. Adeca, nemtii si-au tienutu o parte de monarcia, ca acolo sê continue mai cu usiuretate a domni a supr'a celorlalte natiuni, se continue a germanisâ mai usioru, si sê continue in nedreptate a supr'a a mai pucini cu magiaru; era magiarii au luat acêst'alalta parte de monarcia, ca aici numai ei sê fia stapani, numai ei sê d'inesca ei sê fia singuri deregutori, numai limb'a loru sê ar ble si in dieta, si la guvern, si in municipiuri, si in comunitâti, si in scôle, ba mai si in beserica si in totu loculu unu numa voru potè (aplause. Asiè este); sê neconsidera pe celelalte natiuni d'in tiéra, si sê nu le recunôsca cu atātu maretiu cinu sê le respecte drepturile ce si legea, si istori'a, si tractat' si fapt'a loru de esistentia chiar' le da; cu unu cuventu precum nemtii a vrutu sê germaniseze chiar' si pe ei pe magiarii asiè aceti-a acum cu mai mare furia si mai forte a dumerire sê magiariseze aducendu chiar' si legi in privinu asta; că-ci ce alta sunt legea pentru natiunalitâti, legea pentru uniune, legea pentru instructiunea poporulu, si chiar' legea pentru honvedu — ce alta sunt aceste in ultimulu scopu, decâtu desnatiunalisarea decâtu magiarisarea celorlalte natiuni d'in tiéra?

Ast-feliu este dualismulu. Si io dloru, n'asiu potè sêu tezu mai potrivit acestu dualismu decâtu sê i d'icu că estu unu o d u a r u m n a t i o n u m contra' celorlalte natiuni d'in imperiu, buna ôra sêu mai bine reza ôra cum a fostu ce a une fatale de trium nationum d'in Ardelu de la a. 1437 contra' romaniloru (aplause sgomotose).

Dar' dloru, tienè-va ôre si ast'a multu, tienè-va lungu tempu acestu sistemulu, sêu se va rumpe si acêst'a ca nenaturalu precum s'a ruptu mai nainte sistemulu nemtiescu? totoriulu ne va aretâ. Jo asiè credu ca se va rumpe, că treb sê se rumpa; pentru că este preste potintia ca unu trupulu aci intielegu monarci'a austriaca, ruptu in duoe sê pôtâ lunga viétia; este peste potintia ca nedreptatea sê aiba lunga durata (aplause); este peste potintia ca o natiune sê pôtâ sustienè cu forti'a in grumazulu si pe cont'a si spre micirea altoru natiuni — natiuni dloru, cari au putere de viétia, cari sunt create de a trai si de a se conservâ pre tr'u sine, ér' nu de a se umili, de a geme, si de a se perintr'altele (frenetice aplause).

Éca dar' ce este dualismulu in fondu. — Éca pentru ce io n'am fostu si nu voiu fi nici-odata aperatoru dualismulu; d'in contra' l'am combatutu si lu voiu combat-de-aun'a si pretutindene si cu tôte puterile ce mi le-a dumnediu.

Dloru, se ve mai vorbescu despre o lege (s'audiu Acêst'a e legea pentru uniunea Ardelulu cu tier'a unguresca. Dloru, io de la a. 1848 incôce, de ani 21. acum, si candu amu invetiatu dreptulu publicu si legile Transilvaniei si decandu amu auditu pe poporulu romanu strigandu in pulpulu libertâtii de Ia Blasiu „nu ne vindemu tiér'a, nu unimu cu tiér'a unguresca“, de atunci si pana in diu asta-di tot-de-aun'a si cu ori si ce privilegiu amu combatu acea uniune, si o amu combatutu a une ori cu pasiune, de multe ori cu argumente rationali, dar' tot-de-aun'a cu motive legali si d'in punctu de vedere atātu patrioticu cătu natiunala. (Se traesca).

La a. 1866 in lun'a lui februaru, candu se destina in dieta adres'a la cuventulu de tron, io amu fostu celu d'atâtu ba amu fostu uniculu care facendu unu amendamentu adresa, amu aperatu drepturile de autonomia si independentia ale Transilvaniei, si amu aretatu cătu uniunea de la 1848

de nedrepta si nelegale, si cum acea uniune nu se potea face nici odata fara invoirea romanilor ca natiune cu drepturi publico-politice asemenea celor-lalte natiuni d'in Transilvania. Argumentele mele erau basate pe documente de drept public; documente ce n'au fostu si dupa mine nu sunt inca sterse in modu legislativ nici pana in ziua de astazi. Astfel erau diploma leopoldina de la an. 1691., resolutiunea alvintiana de la a. 1693., santiunea pragmatica inarticulata la a. 1744., decretul dietei transilvane de la a. 1791., si altele; astfel este dreptul suveranu alu poporului romanu la patria ce o locuesce (aplaude prelungite). Totu atunci dloru, amu aretatu ca inca nici Zarandulu nostru nu era legalmente adnesatu la tier'a unghuresca, ci ca elu facea parte integrante a Transilvaniei. (Asie este. Aplause).

Ce rezultat a avutu acestu pasu alu meu? Eram io ora singuru in acesta opiniune, in care pentru primulu momentu me simtiam isolatu? Nu. Tota lumea romana era de acesta opiniune. Dovada intraga diurnalistic'a nationale-romana; dovada purtarea a toti deputatii adevirati romani de la diet'a trecuta; dovada glasulu unanimu alu barbatilor invetiati, barbati de inima si cugetu romanescu; dovada simtulu comunu alu intregu poporului romanu; dovada purtarea romanilor d'in Ardelu, cari nu vreu, si bine facu ca nu vreu, a alege deputati la diet'a d'in Pest'a (aplaude).

Dar' in fine, in diet'a d'in Pest'a totu-si s'a facutu o asie numita lege pentru uniunea Ardelului cu tier'a unghuresca. Dar' acesta lege, nu se va pota schimba ea ore? Dar' nu e acolo proiectulu de resolutiune scrisu de fostii deputati romani ba si serbi in dieta? Si ce alta este acesta resolutiune in ultim'a ei analize, decatu unu protestu in contra acelei legi de uniune? Dar nu vedemu ca pretutindene metingurile romane se declara pe langa acea resolutiune? Dar' nu vedemu ca romanii d'in Ardelu, precum amu disu, nu vreu a lua parte la alegerile de deputati pentru diet'a d'in Pest'a? Ei bine! domniloru, ce sunt aceste alta, decatu totu atate proteste in contra acelei legi. Si legislatiunea va trebui se ide in considerare aceste manifestatiuni atatu de france si atatu de mature, si se schimbe acea lege si se primisca proiectulu de resolutiune alu deputatiloru romani (aplaude).

Si intr'adeveru dloru, legea de uniune precum s'a votatu in diet'a d'in Pest'a, nu numai ca n'a luat in nici o considerare dreptulu publicu alu Transilvaniei si in specie dreptulu romanilor, dar' acea e periculoasa pentru magarii si sasii d'in Transilvania chiar'. Ca-ci ce a sustienutu nationalitatea si limba in magarii si sasii d'in Trannia? Cu buna seama ca nimica mai multu ca chiar sistem'a de trei natiuni. Ei bine! acestu sistem'u precum era regulatu prin diet'a d'in Sabiu de la a. 1863/4, elu era o garantia legale si ne mai combatuta de nimene pentru esistentia secura a natiuniloru d'in Transilvania; dar asi, cu nimicirea acestui sistem'u, ce garantia mai au magarii si sasii ardeleni in midiolu oceanului de romanu? Io nu o d'icu acesta in modu de amenentare, pentru ca nu io sunt acelu-a care asiu voi mortea nici macaru a dusmanului meu, d'in contra i dorescu ca se se rentorca la adeveru si se traiasca (aplaude); ei o d'icu domniloru chiar in interesulu magiariloru si alu sasiloru, si in interesulu pacei publice, alu bunoi intelegeri, de se mai pote, si alu bunoi infratiri intre tote natiunile tieroi. Sciu io ca guvernulu este destulu de tare pentru a sustien dominatiunea magiariloru in Trannia, dar' vai! de acelu guvern, care n'are simpatia celui mai numerosu poporu d'intro tiara — unde nu domnesce decatu neindestulire, si unde nimicu nu se simte mai tare decatu chiar' pumnulu apesatoriu alu guvernului (aplaude).

Se ve mai vorbescu dloru despre o lege? (Mai. S'audimu). Ei bine! ar' fi se ve vorbescu despre legea pentru nationalitati. Dar' ce se ve vorbescu despre ea? In titulu ei, se numesce lege pentru egal'a indreptare a nationalitatiloru, in fondu inse nu e alta decatu dominatiunea limbei magiare; io o am numitu si o numescu si astazi: lege pentru limba si natiunea magiara. Io am fostu in contra acestei legi, pentru ca o am vedutu nodrepta facia cu celelalte natiuni d'in tiara, si o consideru de privilegiu pentru limba si natiunea magiara (Asie este). Io am aperatu proiectulu de lege facutu in acesta cestiune de catra deputatii romani si serbi; proiectu de lege la care in mare parte am lucratu si io. (Se traiasca).

Intr'adeveru dloru, principiulu de nationalitate este acea putere divina care trebuie se reformeze odata tota lumea; elu e cultulu fia-carui poporu, si mai curendu seu mai tardu trebuie se devina adeveru, trebuie se devina realitate. Si io asi credu, ca frecarile nationali, ca lupt'a pentru nationalitate si limba numai atunci va inceta candu tote natiunile se voru vedea asigurate in drepturile loru nationali atatu publico-politice catu si de administratiune, de cultu si invetiamentu, si in tote pretutindene. Ah! si bine era venita ocaziunea, ca chiar' diet'a trecuta se asigure prin lege tote aceste drepturi. O! atunci, miscarile d'in orientu ce se vedu ivindu-se pre di ce merge si cu mai multa si cu mai determinata expresiune, si cari odata voru trebui se erumpa — atunci dloru, acea catastrofa nu ne-ar' afla desbinati si neimpacati! (aplaude entusiastice).

Dloru, dlu conte Andrássy, ministru presiedinte, la o ocaziune ca si acesta, vorbindu catra alegatorii sei, pentru ca si dumniului de si ministru presiedinte totu-si ambla dupa deputatia, si inca ambla mai multu decatu cum n'am amblatu io, la o ocaziune ca si acesta d'icu, a disu catra alegatorii sei ca cestiunea nationalitatiloru seu a uniunei, nu mi aducu aminte care, sciu ca una ore-care a fostu d'in duce si pentru noi una este ca si ceea-lalta, a disu ca, este deslegata pentru

ca acum nu domnesce Iancu (se traiasca Iancu) nu domnesce Iancu in Ardelu ca la a. 1848. Dloru, io lasu se judecati dvostra, se judece tota lumea, daca aceste cuvinte, daca acestu argumentu se pote potrivl in gur'a unui conte ca Andrássy, si cu atatu mai pucinu in gur'a lui Andrássy ca ministru presiedinte (Asie este. Aplause prelungite). Candu Iancu domnia in Ardelu dloru, atunci dlu conte Andrássy trebuie se-si aduca aminte ca si dumniului era pre colea prin tier'a unghuresca intre cet'a acoloru-a carluptau nu pentru ci contra acelu-a pentru care lupta Iancu cu romanii sei (aplaude entusiastice). Dar' dloru, daca cine-va ne face nedreptate, celu pucinu se nu ne si injure (frenetice aplause).

Dloru, asi pota se ve vorbescu inca pe catu v'amu vorbitu, dar' nu vreu se ve mai ostenescu atentiunea (audimu, audimu). Asiu pota se ve mai vorbescu inca despre alte multe legi, dar' nici despre un'a nu ve pota vorbi bine. Le retacu dara. Ca se nu pota inse dice cine-va ca io asi agita in contra legiloru, eca ve declaru ca io me supunu legiloru, dar' acesta supunere nu pote se mi ide dreptulu, precum nu lu pote lua de la nici-unu cetatianu liberu, de a critica legile, ca-ci cum altminteru s'ar' pote emenda legile daca nu ni-ar' fi iertatu a ne spune liberu parerile despre ele? — Legile le facu omenii, si omenii fiindu supusi gresieleloru si legile pota fi gresite. (Asie este. Aplause).

Si acum dloru, dati-mi voia se trecu la a trei-a intrebare. Ce vreu, ce cugetu a lucra pe viitoriu? Va se dice se ve dechiaru, se ve facu unu foliu de programu politicu, precumu acesta este acumu in moda pretutindene (s'audimu).

Dloru, candu asi veni astazi pentru antia-si-data inaintea dvostra, atunci ar' trebui se ve facu unu programu celu pucinu atatu de lungu dar' si atatu de respicatu pe catu a fostu discursulu meu de astazi pana la acestu puntu. Dar' dloru, sunt acum 9 ani de candu me alfu intre dvostra; in acesti 9 ani amu fostu de siese-ori alesulu dvostra; odata la a. 1861. m'ati alesu deputatulu dvostra de amu dusu la maicestatea sa imperatulu adres'a Zarandului in contra adnesarei acestui-a catra tier'a unghuresca si in contra uniunei Ardelului cu Ungaria; de doue-ori, la 1861 si 1867 m'ati alesu de primu vice-comite alu Zarandului; in tom'a trecuta m'ati alesu deputatu la congresulu nationalu-besericescu d'in Sabiu; de doue-ori, astazi si la an. 1865 m'ati alesu deputatulu dvostra la diet'a d'in Pest'a. Ei bine! dloru inainte seu dupa aceste alegeri, v'amu datu io vre-odata programu? (Ba; nu ne trebuie; vietia si faptele Dtale ne sunt destulu programu).

Dar' dloru, io totu-si vreu se ve dau programu, se ve spunu programulu meu. Programulu meu este totu ce v'amu spusu pana acum. Programulu meu este si va fi ca: sunt romanu (aplaudele cele mai entusiastice); programulu meu este ca: nu tienu la dualismu (aplaude repetite); programulu meu este: integritatea monarciei austriace; autonomi'a tuturoru tierileru d'in acesta monarcia (aplaude); programulu meu este: egalitate politica pentru tote natiunile ca totu atati factori ai tieroi (aplaude neincetate); libertatea cuventului si a presei, libertate de intruniri; progresu spiritualu si materialu; usurarea sarcineloru in dare de bani si de sange (aplaude); buna ordine si pace pretutindene (bravo, se traiasca). Eca dloru, programulu meu — si mai adaogu: solidaritate intre romani (aplaude).

In urma dloru, permiteti-mi se ve spunu si o gluma. — Amu auditu d'icundu-se ca io asi tien cu unghurii (Ba nu-i dreptu, nu tieni). Ba tienu dloru (Ba nu tieni; sgomotu). Nu tienu dloru nici cu romanii, nici cu unghurii, nici cu serbii, nici cu nimene nu tienu in nedreptate (aplaude entusiastice). Dloru, in dreptate tienu si cu draculu (aplaude), in nedreptate nu tienu si nu me ducu nici cu angerii (frenetice si cele mai entusiastice aplause) Se traiti dloru (Se traiasca: aplause neincetate; stringeri de mana; imbraosisari).

Mediasiu, 15/3 martiu 1869.

E cunoscutu o. p. romanu cetitoriu ca la 19 noemvre a. tr. se infintia in Mediasiu (Transilvania) un'a Reuniune filiale (celelalte d'in Brasieu) a Femeiloru Romane d'in locu si giuru. In „Gazet'a Transilv.“, apoi si in pretiuitulu diurnalu „Federat.“ se publica tienerea petrecerei filantropice arangiata in 25. l. tr. in folosulu acelu-a; acesta se si tienu, fiindu spriginita de unu publicu numerosu, nu numai d'in locu si giuru, ci chiar' si d'in departare mai mare. Presintia reprezentantiloru corpului oficiariloru d'in rgmtulu alu 9 de ulani, a primariului scaunale, a celui cetatienescu, a corpului prof. gimn. etc. contribuira multu la splendorea si succesulu balului. Salturile „Romanulu si Roman'a“ ce se jocara nu cu pucina desteritate prim'a ora aici in Mediasiu, farmecara mai alesu pe neromani d'in care cauza tempulu fugl atatu de rapede in catu nimenui nu i veni in minte a se departa pana de catra diua, si multimea se desfacu la lumin'a dioriloru. — Ospetii impreunara cu placerea si nobilele sacrificie; rezultatulu acestei fapte maretie se vede d'in computulu *) acelu.

Computu

despre venitul balului Reuniunii filiali a femeiloru Romane tienutu in Mediasiu la 25/13 Fauru a. c.

In ser'a balului s'au rescumperatu bilete 162 cu 245 fl. Nu au luat parte activa la balu inse au contribuitu:

Principele Victoru Rohanu colonelu c. r. regmt. alu

*) Redactiunea „Familiei“ e rogata a lu primi in colonele foiei sale.

9-lea la Ulani in Mediasiu 5 fl., Prea Sant'a S. Andr. Br. Si aguna metropolitu gr. or. in Sabiniu 3 fl., D. Nicolau Popu proprietariu in Bobohalma 10 fl., D. Acseste Severu proprietariu in Alb'a Iuli'a 2 fl., D. Ioanu I. Romanescu prof. gimnasialu in Ploiesci 2 fl., D. Michailu I. Georgescu prof. primariu in Ploiesci 2 fl., D. Basiliu Dragosiescu prof. primariu in Ploiesci 2 fl., D. Georgiu Radovicu comerciantu in Ploiesci 2 fl., D. Ioanu Radovicu comerciantu in Ploiesci 2 fl., D. Ghitia Ionescu comerciantu in Ploiesci 2 fl., D. Teodoru Ioanu comerciantu in Ploiesci 1 fl., D. Nicolau Crapoleanu directoru gimn. in Ploiesci 1 fl., D. Ioanu Stinghe prof. gimnasialu in Ploiesci 1 fl., D. Constantinu T. Grigorescu primariulu orasiului in Ploiesci 1 fl., D. Ionu Siandru archivariu in Sedisiora 1 fl., Rmulu D. Timoteiu Cipariu canonicu metrop. in Blasiu 1 fl., D. Benianu Fulep comerciantu in Blasiu 1 fl., D. Vasiliu Crisianu profesoru gimn. in Blasiu 1 fl., D. Nicolau Solomonu prof. gimn. in Blasiu 1 fl., D. Georgiu Catone advocatu in Blasiu 1 fl., Rmulu D. Grigoriu Mihali canonicu metrop. in Blasiu 1 fl., D. Simeonu Popu Mateiu vice-notariu capitalariu in Blasiu 1 fl., D. Ioane Laslo prof. gimn. in Blasiu 1 fl., D. Basiliu Puianu silvanistu metrop. in Blasiu 1 fl., D. Isidoru Albini econ. metrop. in Blasiu 1 fl., D. Ioanu M. Moldovaanu prof. gimnas. in Blasiu 1 fl., D. Aronu Boeriu profes. gimnas. in Blasiu 1 fl., D. Basiliu Ratiu profes. gimn. in Blasiu 1 fl., D. Petru Solomonu prof. norm. in Blasiu 1 fl., D. Gedeonu Blasianu profes. de teologia in Blasiu 1 fl., Rmulu d. Antoniu Vestemeanu canonicu metropol. in Blasiu 1 fl., D. Teodoru Deacu vicereктору seminarialu in Blasiu 1 fl., D. Ioanu Santu practicantulu iudicialu in Blasiu 1 fl., Dna Elene Neagoe proprieterea in Blasiu 1 fl., D. Ladislau Popu adjunct. procesualu in Blasiu 1 fl., D. Georgiu Popu proprietariu in Blasiu 1 fl., D. Ioanu Balintu prof. de teol. in Blasiu 1 fl., D. Georgiu Raduti administr. protop. gr.-cat. in Cerghidielu 1 fl., D. Maria Raduti preot. in Cerghidielu 1 fl., Dsior'a Amalia Raduti in Blasiu 1 fl., D. Ionu Almasianu protopopu gr. or. in Alma Ungur. 2 fl., D. Demetriu Fogarasiju proprietariu in Muresiu Osiorheiu 2 fl., D. Demetriu Fogarasiju proprietariu in Muresiu Osiorheiu 1 fl., D. Iosifu Fulep comerciantu in Muresiu Osiorheiu 1 fl., D. Mat. Popu de Gridu asessoru la tabl'a regia in Muresiu Osiorheiu 1 fl., D. Petru Piosiu asessoru la tabl'a regia in Muresiu Osiorheiu 1 fl., D. Dr. Ionu Ratiu advocatu in Turda 1 fl., D. Iac. Lugosianu protop. gr. cat. in Turda 1 fl., D. Nic. Campianu ases. in Turda 1 fl., D. Parteniu Ratiu proprietariu in Turda 1 fl., D. Ioanu Teofilu Ratiu ieromonacu gr. cat. in Zlatna 1 fl., D. Georgiu Visia proprietariu de mine in Zlatna 1 fl., D. Teodoru Pocanu invetiatoriu in Campeni 1 fl., D. Demetriu Cornea proprietariu in Capaln'a de diosu 2 fl., D. Franciscu Bagya prefectu domniulu in Cetatea de balta 2 fl., D. Michailu Rez jude procesualu in Cipou 2 fl., D. Ioanu Bedohazi prefectu domniulu in Vesesusiu 1 fl., D. Dumitru Dopu parocu gr. cat. in Agribiciu 1 fl., D. Andronicu Bacila parocu gr. cat. in Prostea mare 2 fl., D. Vasilie Lazaru docente gr. cat. in Siola 1 fl., Rmul. D. Ioanu Hannea protopopu gr. or. in Sabiu 1 fl., D. Zacharie Boiu profesoru de teologia in Sabiu 1 fl., Rmulu Petru Badila protopopu gr. or. in Sabiu 1 fl., D. Iacobi Bologa consiliariu in Sabiu 1 fl., D. Dr. B. Szabo Dr. de medicina in Sabiu 1 fl., D. Dr. I. Nemesiu advocatu in Sabiu 1 fl., D. Dr. Racuciu secretariu metrop. si advocatu in Sabiu 1 fl., D. Dr. Brote concipientu de advocatura in Sabiu 1 fl., D. Petru Maniu consiliariu in pensiune in Sabiu 1 fl., D. Ladislau Vaida secretariu in Sabiu 1 fl., D. S. Schiau concipientu de procuratura in Sabiu 1 fl., D. I. Cretiu practicantulu iudicialu in Sabiu 1 fl., D. Nicolau Cristea redactoru in Sabiu 1 fl., D. Savu Lobontiu proprietariu in Sabiu 1 fl., D. Maria Cuntianu preotesa in Sabiu 1 fl., D. Sava Popovicu Barcianu parocu gr. or. in Resinari 1 fl., D. Ilariu Muciu Urechia notariu in Resinari 1 fl., D. Visarionu Romanu proprietariu in Resinari 1 fl., D. Dumitru Sirbu proprietariu in Salisce 1 fl., D. Miclusu parocu gr. or. in Tilic'a 50 cr. D. Grigoriu Maieru adm. prot. gr. or. in Nocrichu 1 fl., D. Sofroniu Brundusiu parocu gr. or. in Siaiesiu 1 fl. Sum'a totale 354 fl. 50 cr. Subtragandu-se erogatele de 109 fl. 40 cr. remane unu venitu curatu de 245 fl. 10 cr. v. a.

Numerulu membreloru fundatorie si ordinare pana ad inscrite este 115.

Tacsele incassate de la 97 membre facu — 263 fl. prin urmare capitalulu acestei Reuniuni filiale nascuta inca nu de patru luni intregi se urca la una suma de — 498 fl. 10 cr. in val. austr.

Vedindu acestu frumosu rezultatulu alu acestei Reuniuni filantropice comitetulu arangiatoriu alu balului si-tiene de cea mai santa detoria a exprime in numele membreloru Reuniunii cordiala multumita publica urdftoriloru precum s toturoru P. T. DD., cari binevoira pre langa ofertele sale maritimose a ne incuragia prin adresele Dloru sale gratulandu-ni si orandu prosperarea acestei filantropice Reuniuni.

Mediasiu, 15/3 martiu 1869.

In numele Comitetului arangiatoriu

Teodoru Crisianu
presied.

Adunarea societății „Transilvani'a.”

PROCESU VERBALE.

Siedint'a II, Februarie 9 1869. la una ora după amiaza, în localul societății de arme etc.

Presedint'a d-lui A. Papiu Ilarianu.

I.

D. Secretaru Demetriade dă citire procesului verbal alu siedintei trecute.

Se primesce.

II.

D. Timolănu, raportorele comisiunei insarcinata cu verificarea socotelor societății, dă citire raportului comisiunei, prin care se constată că darea de sēma a comitatului și a casiei și toate lucrările comitatului sunt în cea mai perfectă regulă.

Neluându nimene cuvântul, se punu la votu concluziunile raportului, și se primescu în unanimitate, între cele mai viue aplause.

III.

D. presedinte aduce la cunoscint'a adunării donatiunea ce onorabilulu d. N. Opranu d'in Craiova face societății Transilvani'e, în sum'a de 500 galbeni a se respunde în cursu de diece ani, câte 50 galbeni pre fie-care anu.

Se dă lectura actului de donatiune întaritu în tota form'a de cătra tribunalulu Dolju.

Se dă lectura scrisorii d-lui N. Opranu d'in 24 ianuaru curentu, adresata presedintului societății.

Ambele aceste acte se asculta între cele mai viue aplause.

Dupa care, d. presedinte continua dicundu că famili'a Opranu s'a distinsu totu de-un'a în Romani'a de preste Oltu; parintele dlui Opranu eră unulu d'in acei Romani, cari luptara pentru isgonirea limbei grecesci d'in beserie'a Romana; pre d. N. Opranu a avutu fericirea de a lu cunosc de sunt acum aprōpe 20 de ani, atunci d. presedinte voiă se scōta la lumina istori'a Romaniloru d'in Daci'a superioare; asta opera inse nu eră sē vedia lumina fără ajutorulu dlui Opranu, care d'abi cunoscundu pe autoriu se prenumeră la unu numeru însemnatu de esemplare d'in oper'a inca nepublicata, astu-felu în cătu d'in sum'a respunsa anticipand'o, potū sē se publice oper'a intrēga; d. Opranu vine acum a ne oferi donatiunea ale carei acte se citira. (aplause prelungite).

Punendu-se la votu acceptatiunea acestei donatiuni, adunarea o acceptă cu recunoscintia în unanimitate.

D. presedinte propune de a se proclamă d. N. Opranu, pentru acēsta faptă atātu de nationale, de bine-facutoru alu societății.

D. Lazarescu propune și de presedinte de onore.

Se observa inse că titulu de presedinte de onore s'a datu la mai multi insi; era titulu distinctiv de bine-facutoru alu societății nu-lu are inca nimene în societate și nime-nu-lu merita multu de cătu d. N. Opranu.

Se pune la votu titulu de binefacutoru alu societății și membru alu adunării, și se primescu în unanimitate și între cele mai frenetice aplause.

IV.

Se dă lectura demisiunii d-lui P. I. Cernatescu v.-presedinte alu societății, care, esprimendu profund'a recunoscintia pentru alegerea distinsa cu care l'a onoratu adunarea în sesiunea precedinte, se roga ca adunarea, luandu în consideratiune că-i lipsesce tempulu de a se ocupă într'unu modu constantu cu lucrările societății, sē binevoiesca a-i acceptă demisiunea ce o dă cu o viua parere de reu.

De asemene se dă lectura dimisiunii dlui Doctore I. T. Chetianu, membru alu comitatului, care, stramutându-se la Iasi, nu pote luă parte la lucrările comitatului.

D. presedinte deci propune alegerea unui vice-presedinte alu societății și a unui membru alu comitatului.

Siedint'a se suspinde pentru cinci minute.

La redeschiderea siedintei, se procede la alegere prin votu secretu.

Resultatulu votului este urmatorulu:

D. G. Ghitiu vice-presedinte cu 31 voturi d'in 32 (viue aplause) alți 32-le votantu n'a propusu vice-presedinte.

D. Stoianu membru alu comitatulu cu 18 voturi d'in 32. Cele-alte voturi s'au impartitu dd. Demetriade, Stravolca etc.

D. Ghitiu se proclama de vice-presedinte și d. Stoianu de membru alu comitatului în aplause.

D. I. Stoianu, care eră presentu multiamesce adunării pentru onorea ce i a facutu cu acēsta alegere, și promite că-si va da tota silinti'a de a se arētă demnu de increderea ce a pusu-o într'insulu.

V.

Dlu Pempiliu declama o frumoasa poesia între cele mai viue aplause.

VI.

Ne mai fiindu nemica la ordinea d'ilei, siedint'a se radica la 3 ore d'in dī, remanendu ca acestu procesu-verbale sē se verifice de comitatulu societății.

Datu în Bucuresci, în sal'a societății de arme.

A. Papiu Ilarianu.

presedinte.

P. G. Cetianu, N. B. Droc, Gr. Demetriade, secretari.

Varietati.

* (Deputatii romani) alesi mai în urma: Gruescu în cerculu Becei-noue (în cott. Torontalului), Vinc. Bogdanu în cerc. Comlosiului (în Torontalu). Petru Mihaly în cerc. Visieului (în cott. Maramuresiului), Vasiliu Jurca în cerc. Siugatagului (în Maramuresiu), V. Babesiu în S. Nicolaulu mare.

** (D'in Bistritia) primimu frumos'a descriere a concertului d'in 27. fauru produsu de orsiestrulu constatoriu d'in vechii membri ai muzicei braviloru graniciari d'in rgmtulu II. romanu, condusu de profes. gimn. de musica D. Hanusecu și a balului romanu d'in 6. mart. a. c. Angustimea spatiului inse nu ni permite sē o reproducemu, spunemu numai atātu-a, că programulu concert. compusu mai numai d'in piose romane fu executatu escelentu aplause, er' la balu toti si-au petrecutu bine.

** In Pest'a s'au alesu: Franciscu Deacu în suburbulu internu (cu 1230 contr'a 214 vot. ale lui Ujhazy), Ionu Vidats în suburb. Franciscu (cu 407 vot. contr'a 103 ale lui P. Török Ludovicu Csernatony în sub. Iosifu (cu 892 vot. contr'a 846 ale lui Szentkiralyi), Mauritiu Jokai (cu 1523 vot. contr'a 1497 ale ministrului Gorove, care întrebuintă tote mediulocele pentru ca sē reesa, inse tote au fostu indaru, dlui a caditu frumosielu!) Partit'a stanga a invinsu în capitala.

** (D'in Vien'a) primimu insciintiarea, că acolo va esi nu preste multu unu diuaru mare federalisticu fondatu pre actiuni a 50 fl. v. a., su titulu „Posta slava-romana,” suscependu de nou misiunea „Orientulu și apusulu.” Actiunile se voru replati în decursu de 5 ani. Cei ce voru desluciri mai detaiate, sē se adreseze Dlui Carolu Müller, în Vien'a (subur. Mariahilf strad'a Gumpendorfer nr. 63.)

** (Abusu.) Recercati d'in partea Dlui D. M. studinte în Kecskemét, pentru mai marea siguritate a primirii „Fedor.” dispuseramu ca esemplariulu destinatu societății junimii studiosa în Kecskemét sē se trameta la adres'a Dsale. Eri inse primiramu insciintiarea, că studintele susnumitu face monopolu d'in diurnalele ce se tramitu la intrēga junimea romane d'in K., și numai acelorua le dă spre citire, la cari i place Dsale. Regretămu. Amu dispusu indreptarea adresei.

** (Din cottulu Carasiu) ni se scrie, că în comun'a C doi d'in preutii locali persecueza, fără vreuna cauza, pe alu treilea preutu tineru, afara de acēsta comitu fapte nelegali, cununandu parecii cari inca n'au ajunsu etatea pretinsa de lege. Facundu-se investigatiune în privinti'a acēst'a, preutii respectivi respusera, că ei n'au cununatū pe tinerii cestiunati ci numai i-au logoditu, er' tinerii reflectara că ei nu sciue ce au facutu pop'a cu d'insii în basereca; și astu-felu traescu si asta-di la olalta. — Daca aceste abusuri antimorali sunt adeverate, apoi am dori, ca superiorii respectivi sē vindece reulu.

** (Multiamia publica.) Suscrisulu primindu o colecta de 45 fl., mediulocita de d. A. Horsia, cu ocaziunea conferintei d'in Miercurea mi-tienu de placuta detorintia a rosti în publicu cea mai caldurosa multiemita p. t. domniloru, cari au binevoitu a contribui sum'a de susu și anume: DD.: I. B. Popoviciu, Const. I. Poppasu și D. Iuga (d'in Brasiovu) câte 5 fl. D. I. Droc (par în Resinari) 10 fl.; D. Muciu Urechia (not. în Resinari) 5 fl.; DD. Isaia Moldovanu și I. Papiu, potop. (d'in Dev'a) câte 4 fl.; DD. Vasiliu Buzdugu și Maximu Popu (d'in Naseudu) câte 1 fl.; D. Vasiliu Albini (d'in Cutu) 2 fl., și D. Ioanu Macelariu (d'in Miercurea) 3 fl. v. a. Sum'a: 45 fl. v. a. — Pest'a, martiu 1869. — Demetriu Todoru, juristu în alu IV. anu la Univers. reg. d. Pest'a.

† (Ladislau Bözörményi) alesu deputatu (în Hajdu Bözörmény) pentru diet'a venitoria, repausă în 24 l. c. în închisore, unde petrecū dejă unu anu de dīle.

** Impartasiu invitarea de prenumeratiune la foia „Der Osten”, una d'intre cele mai distine diurnale vienesse atātu prin conduit'a cătu și prin cuprinsulu sēu alesu și interesantu; ese odata pre-septemana; se ocupa cu preferintia de aperiarea poporeloru Austriei contr'a stapaniloru dualisti, și preste totu de sortea națiuniloru cari sunt chiamate a duce rolu în Orientulu Europei. Pretiulu pre trei luni 1 fl. 50 cr., pre ½ anu 3 fl. și pre unu anu întregu 6 fl. v. a. Recumendămu atentuni onor. publ. acēsta întreprindere de interesu și pentru noi romanii.

Scire elect. partec. a „Feder.”

Bistritia, 25 martiu. Nasaudeni respingandu cu indignatiune incercările intimidatorie, n'au alesu deputati, dandu comisiuniloru declaratiuni motivate. În primulu cercu inse alese Bohatielu pre: Sigismundu Popu, magiarulu Szöts pre: Papp Sigmond; în celalaltu cercu alese magiarulu Szeles pre: Hosszu Elek.

Sciri electrice.

Vien'a, 22. martiu. Consululu rusescu d'in Parisu a accentuat în modu confidentialu deplin'a

prometi'a a Prussiei, pentru a resolve cestiunile inca pendinti pre calea compromisului.

Florenti'a, 22. mart. Imperatulu Austriei a transmis la Florenti'a pre generalulu Möring, insarcinandu-lu de a prime regeli Italiei multiemita imperatēscă pentru felicitările, cari i-s'au facutu prin Delarocca. Regele Italiei a primitu pre dlu Usedom în audientia de despartire, donandu-i portretulu sēu obdusu cu diamante.

Brussel'a, 22. martiu. Una dechiaratiune oficiala d'in Brussel'a aparuta în Parisu, asigura pre Franci'a despre simtiemintele loiale și amicabile ale Belgiei, și anuncia susceperea negociatiuniloru pentru a studiă cestiunile economice, cari se deriva d'in cestiunea căiloru ferate și au a sierbi pentru aflarea mediocoloru, prin cari interesele ambu tiere s'ar potē aduce în una legatura mai strinsa. Comisiunea respectiva constă d'in barbati de specialitate și d'in personalități politice și diplomatece. Ministrulu Rouher și Frère-Orban voru participă la consultările comisiunii.

Vien'a, 23. martiu. Maiest. sa va fi în Pest'a la ocaziunea deschiderei dietei unguresci.

Florenti'a, 23. mart. Una deputatiune neapolitana aduse regeli una adresa și una corona de auru ca donu în memori'a d'ilei suirii sale pre tron.

Vien'a, 23. martiu. D'in Brussel'a se scrie, că guvernulu a comunicatu camerei d'in Lussenburg, că Prusi'a urgēza derimarea fortaretiei, și au transmisu ofierii pentru a grigi asupra lucrăriloru derimării.

Parisu, 23. martiu. În consiliulu ministerialu de eri imperatulu a datu una dechiaratiune mai lunga relativa la delaturarea legii pentru libelele lucratoriloru, carea e una satisfacere morala, asiediandu class'a muncitoriloru su scutul dreptulu comunu.

Madridu, 23. martiu. Intrunirea progresistiloru, a democratiloru și a ministriloru ce se ascēpta, va decide definitivu despre cestiunea tronulu d'in Ispani'a, care i se va oferi regeli Fernando.

Lissabona, 23. martiu. Unu metingu mare demonstră contr'a legii electorale; pretotindene domnesce iritatiune contr'a guvernulu.

Vien'a, 24. martiu. Locutientint'a provocă magistratulu de aici, spre a compune cătu mai curendu listele juratiloru, fiindu că cu inceputulu lui maiu institutiunea juratiloru are a pasī în viētia.

Constantinopole, 24. martiu. Regimentele de cavaleria se voru concediă. Kabuli pas'i a compusu unu codice comercialu turcescu. — Consululu rusescu generalulu Ignatieff, caletoresce la Petropole cu concediu pre 3 lune. Se dīce că nu se va mai reintorce la Constantinopole.

Bucuresci, 24. martiu. Unu decretu domnescu disolve consilele comunale d'in Pitesci, Ploiesci și Tergovisce pentru manipularea nelegala a bugetulu comunalu și pentru neglegerea intereseloru comunei.

Berolinu, 24. martiu. Denumirea consululu d'in Vien'a b. Werthern, de consulu la Constantinopole, e sigura.

Parisu, 24. martiu. Imperatulu a facutu eri una preamblare pre campulu Eliseu, și adi înainte de amēdi a presediutu în una siedintia a consiliulu de statu. Consululu rusescu, c. Stackelberg, a caletoritu la Dresd'a pentru a-si vedē faciorulu.

Madridu, 24. martiu. În mai multe locuri, și anume inaintea palatiulu cortesului și alu operai voluntariu s'au pusu în linia. Se pare a domni ordinea deplina. În Madridu domnesce linisce.

Madridu, 23. martiu. „Correspondencia” dīce, că maioritatea comitetulu constituentu favoresce despartirei beserecei de cătra statu. Minoritatea voiesce a propune una religiune de statu impreunata cu tolerantia a celoru-a-lalte culte.

Londra, 24. martiu. Cas'a de josu dupa dou'a citire a primitu bilulu beserecei d'in Irlandi'a cu 368 contr'a 250 de voturi.

Havana, 24. martiu. Insurgentii fure de nou batuti.

Proprietariu, redactoru respundietoriu și editoriu:
ALEXANDRU ROMANU.